

#PlanetOverProfit

ปฏิญญาภาคประชาชนเพื่อการเปลี่ยนผ่านที่เป็นธรรม เป็นสตรีนิยม เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วม
ด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และผืนป่า

18 พฤศจิกายน 2565

พวกเราประชาชนในประเทศไทย ชุมชนท้องถิ่น ชนเผ่าพื้นเมือง รวมทั้งผู้หญิงพื้นเมือง ชุมชนที่พึ่งพิงป่า
เกษตรกร นักปกป้องสิทธิมนุษยชน นักกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ เยาวชน ตัวแทน
ประชาชนชาวมุสลิมในประเทศไทย ผู้มีความหลากหลายทางเพศ แรงงานข้ามชาติ และพนักงานบริการ ต่าง
รวมตัวกันเป็น ภาคีเพื่อการขับเคลื่อนด้านการเปลี่ยนผ่านที่เป็นธรรม

พวกเรามาจากพื้นที่ที่หลากหลาย แต่มีความกังวลอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับผลกระทบร้ายแรงของวิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศ
ซึ่งเป็นภัยคุกคามสำคัญต่อทุกชีวิตในโลก รวมทั้งสังคมของเราในประเทศไทย ในเวลาเดียวกัน เรามีข้อสังเกตและข้อกังวล
ต่อปฏิบัติการด้านสภาพภูมิอากาศในประเทศและระดับสากล ที่ถูกออกแบบและดำเนินการโดยขาดการมีส่วนร่วมโดยตรง
และไม่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนที่ไม่อาจพรากไปได้ แทนที่จะให้คำสัญญาที่ว่างเปล่า การฟอกเขียว และการ
แก้ปัญหาสภาพภูมิอากาศที่หลอกลวง เราเรียกร้องที่ประชุม COP27 และ APEC 2022 รัฐบาลไทย และ
หน่วยงานธุรกิจ ให้ดำเนินการให้เกิดการเปลี่ยนผ่านที่เป็นธรรม เป็นสตรีนิยม เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมี
ส่วนร่วม โดยยึดเอาสิทธิมนุษยชนและชุมชนที่ได้รับผลกระทบเป็นศูนย์กลาง

วิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศ

เราได้ติดตามอย่างใกล้ชิดถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและมีความรู้สึกหวาดกลัว สภาพอากาศที่
เลวร้ายรวมทั้งภาวะน้ำท่วม ภัยแล้ง คลื่นความร้อน การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ความไม่มั่นคงด้านอาหาร
ความเสี่ยงด้านสุขภาพ และปัญหาอื่น ๆ ต่างทวีความรุนแรงขึ้นในแต่ละวัน ผลกระทบเหล่านี้รุนแรงโดยเฉพาะกับกลุ่ม
ประชากรที่มักถูกผลักให้อยู่ชายขอบ และผู้ที่ไม่มีทรัพยากรมากพอ หรือไม่มีทางเลือกในการปรับตัว ในเวลาเดียวกัน
ประเทศไทยเป็นหนึ่งใน 10 ประเทศในระดับต้นของโลก ที่เสี่ยงต่อผลกระทบจากวิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศ โดยอยู่ใน
ลำดับที่เก้าในแง่ความเปราะบางต่อวิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศระดับโลกⁱ

ในขณะที่วิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศเลวร้ายลง เรายังคงไม่เห็นการดำเนินงานที่สร้างสรรค์เพื่อจัดทำนโยบายการ
เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับโลก รวมทั้งจากรัฐบาลไทย ตามรายงานล่าสุดของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่ง
สหประชาชาติ (UNEP) ในปี 2565 เป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของรัฐบาลต่อความตกลงปารีส ยังห่างไกล
จากการบรรลุเป้าหมายที่จะลดภาวะโลกร้อนให้อยู่ต่ำกว่า 1.5 องศาเซลเซียสⁱⁱ ในที่ประชุม COP26 ปีที่ผ่านมา ตามการ
คาดการณ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกรณีปกติ (BAU) ประเทศไทยประกาศการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (NDC) ที่
ปรับปรุงใหม่ โดยจะลดการปล่อยคาร์บอนลง 40% ภายในปี 2573ⁱⁱⁱ บรรลุความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี 2593
และบรรลุการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี 2608^{iv} อย่างไรก็ตาม เป้าหมายดังกล่าวดูเหมือนจะสูงกว่าที่เป็น
จริง ซึ่งแทบจะไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปัจจุบันเลย แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า
(PDP) ของประเทศไทยระหว่างปี 2561-2579 มีช่องว่างที่สำคัญระหว่างจุดเน้นของพลังงานหมุนเวียนที่ยังไม่เพียงพอ
และเป้าหมายการปล่อยคาร์บอนที่สูงกว่าความเป็นจริงของรัฐบาล^v

ในเวลาเดียวกัน วิกฤตพลังงานอันเป็นผลมาจากสงครามในยูเครน และราคาเชื้อเพลิงฟอสซิลที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้คนจำนวนมากอยู่ในภาวะยากจนด้านพลังงาน^{vi} ในขณะที่บริษัทเชื้อเพลิงฟอสซิลยังคงทำกำไรมากเป็นประวัติการณ์ แม้จะส่งผลกระทบต่อประชาชน^{vii} อย่างไรก็ดี แม่แบบ ‘การเติบโตโดยไม่มีที่สิ้นสุดในโลกที่มีทรัพยากรอย่างจำกัด’^{viii} มีทางออกแล้ว กล่าวคือพลังงานหมุนเวียนจะนำไปสู่การเปลี่ยนผ่านด้านพลังงานสีเขียว แต่เชื้อเพลิงฟอสซิลยังคงไม่มีทางออกในอนาคต

เราตระหนักว่า อุปสรรคสำคัญในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ได้แก่ แม่แบบการพัฒนาในระดับประเทศและโลกที่ยังคงมุ่งตอบสนองผลประโยชน์ของผู้ก่อมลพิษรายใหญ่ รวมทั้งอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงฟอสซิล อุตสาหกรรมหนัก และบริษัทการเกษตร จากกระบวนการที่บริษัทสร้างอิทธิพลเหนือกลไกของรัฐ ส่งผลให้หน่วยงานธุรกิจยังคงมีอำนาจที่ไม่เหมาะสมครอบงำกระบวนการตัดสินใจในระดับประเทศและโลก เพื่อแสวงหาผลประโยชน์เพิ่มเติมและสร้างผลกำไรทางการเงินสูงสุด พวกเขายังคงเห็นผลกำไรสำคัญเหนือประชาชนและโลก

การแก้ปัญหาสภาพภูมิอากาศที่หลอกลวง

แม้จะมีการปรับปรุงเป้าหมายการบรรเทาผลกระทบด้านสภาพภูมิอากาศใหม่ ภาคพลังงานของไทยยังคงพึ่งพาอย่างมากกับเชื้อเพลิงฟอสซิล โดยก๊าซธรรมชาติ น้ำมัน และถ่านหินคิดเป็นสัดส่วนของเชื้อเพลิง 80% ในขณะที่พลังงานหมุนเวียนคิดเป็นสัดส่วนเพียง 21%^{ix} ปัจจุบันยังคงมีแผนการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินและก๊าซธรรมชาติใหม่^x ในอีกด้านหนึ่ง บริษัทให้พันธกิจที่ฉาบฉวยว่าจะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และรับผิดชอบต่อระบบนิเวศที่ถูกแสวงหาประโยชน์และการดำรงชีวิตที่ถูกทำลาย กำลังนำไปสู่การแก้ปัญหาสภาพภูมิอากาศที่หลอกลวง ทุนนิยมสีเขียวที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล มีการใช้ประโยชน์จากกลไกตลาดคาร์บอนเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนแบบฉาบฉวย

คำว่า “ความเป็นกลางทางคาร์บอน” และ “การแก้ปัญหาที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน” เป็นคำศัพท์ที่บัญญัติขึ้นเพื่อการฟอกเขียวเท่านั้น ซ่อนข้อเท็จจริงที่ว่า บริษัทควรดำเนินการอย่างรวดเร็วเพื่อลดกิจกรรมที่ปล่อยคาร์บอน และดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการลดการปล่อยคาร์บอน บริษัทเหล่านี้หันไปใช้การปลูกป่าและเทคโนโลยีใหม่ เพื่อลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แม้จะไม่มีหลักฐานว่าวิธีการเหล่านี้จะช่วยประกันให้เกิดการลดคาร์บอนได้ โดยอาจเป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ และอาจถูกใช้เพื่อสนับสนุนการปล้นสะดมทรัพยากรธรรมชาติของชนเผ่าพื้นเมือง และชุมชนอื่น ๆ ที่ต้องพึ่งพาอย่างใกล้ชิดกับทรัพยากรธรรมชาติ ผู้ที่แบกรับผลกระทบร้ายแรงที่สุดจากการฟอกเขียวเช่นนี้ได้แก่ กลุ่มที่อยู่ชายขอบมากที่สุด พวกเขามักต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติที่ทับซ้อน และต้องต่อสู้ดิ้นรนทุกเมื่อเชื่อวัน รวมทั้งผู้หญิงพื้นเมือง ในเวลาเดียวกัน บริษัทเหล่านี้ยังคงปล่อยก๊าซเรือนกระจกจำนวนมากเช่นเดิม

แทนที่จะสนับสนุนโครงการพลังงานหมุนเวียนที่มีชุมชนเป็นแกนนำ ซึ่งตอบสนองความต้องการอย่างแท้จริงในระดับพื้นที่ และยังสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจสีเขียว รัฐบาลกลับมุ่งสนับสนุนโครงการโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นภัยคุกคามอย่างร้ายแรงต่อทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพ และการดำรงชีวิตของชุมชน จังหวัดชายแดนใต้ของไทยตกเป็นเป้าหมายสำคัญ โดยมีแผนการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่อำเภอเทพา ในโครงการนิคมอุตสาหกรรมจะนะ^{xi} และโรงไฟฟ้าชีวมวลที่นาบอน^{xii}

การแก้ปัญหาสภาพภูมิอากาศที่หาลองยังคงได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลไทย ในเวทีระหว่างประเทศต่อไป รวมทั้งระหว่างการประชุม APEC2022 และ COP27 ในรูปแบบที่เรียกว่า แม่แบบเศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว (BCG) แม้ว่าจะมีชื่อ 'สีเขียว' แต่ BCG กลับให้อำนาจมากกว่ากับบริษัทในการจัดทำโครงการตลาดคาร์บอน การผูกขาดทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งเมล็ดพันธุ์ และเปิดประตูให้กับวิศวกรรม แม่แบบเช่นนี้เป็นแบบแผนอีกประการหนึ่งที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล โดยไม่รับฟังเสียงของชุมชนและแนวทางแก้ปัญหาในระดับชุมชน

ความสูญเสียและความเสียหาย

ปัญหาท้าทายของความสูญเสียและความเสียหาย และการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นสิ่งที่ถูกมองข้ามและไม่ได้รับการแก้ไข ในประชาคมระหว่างประเทศ รวมทั้งประเทศไทย โดยเห็นได้จากการจัดให้มีเงินทุนสนับสนุนกลไกการปล่อยคาร์บอน ในขณะที่ประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งเด็ก ผู้หญิง ผู้สูงวัย ชนพื้นเมือง เกษตรกร รายย่อย แรงงาน และคนยากจนทั่วโลก ยังต้องประสบกับความเสี่ยงด้านสุขภาพ ผลกระทบด้านสังคม-เศรษฐกิจ และความสูญเสียและความเสียหายที่ร้ายแรง ที่มาพร้อมกับวิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศ ประเทศไทยได้ประสบกับแบบแผนผลกระทบด้านภูมิอากาศที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ โดยมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อชุมชนชนบทที่ยากจนสุดของประเทศ

พวกเราที่เป็นครอบครัวและชุมชนต่างเป็นประชากรส่วนใหญ่ของโลก พวกเรามีส่วนร่วมการพัฒนาพื้นฐานของเศรษฐกิจโลก ในฐานะ 'ผู้พิทักษ์ป่า' เราเป็นผู้ปล่อยคาร์บอนน้อยสุด และมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการคุ้มครองและฟื้นฟูระบบนิเวศ จากการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่เนื่องจากลัทธิล่าอาณานิคม ชาตินิยม ปิตาธิปไตย การเหยียดเชื้อชาติ การเลือกปฏิบัติ การกดขี่ และระบบชนชั้นวรรณะ ส่งผลให้เราไม่ได้รับเชิญเข้าร่วมในโต๊ะประชุม และถูกกีดกันออกจากกระบวนการธรรมาภิบาล ทั้งในระดับประเทศและโลก เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เราได้ติดตามการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) แต่รู้สึกสิ้นหวังกับกลุ่มคนที่สรรเสริญตนเอง ให้คำสัญญาที่ใหญ่โต แต่แทบไม่มีผลเชิงปฏิบัติ การประชุม COP27 ที่อียิปต์ในปีนั้น กลายเป็นเพียงเวทีสนับสนุนให้รัฐและบริษัทขนาดใหญ่สามารถ 'พอกเขียว' ให้ตัวเองได้ เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ในขณะที่มีตัวแทนผู้เข้าร่วมประชุมจากอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงฟอสซิลในที่ประชุม COP^{xiii} จำนวนมากกว่าตัวแทนของ 10 ประเทศที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ^{xiv} ชุมชนที่เกี่ยวข้องยังคงประสบปัญหาในการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการเจรจาอย่างเป็นทางการ แม้จะมีการก่อตั้งเครือข่ายชานติเอโก^{xv} เพื่อให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคด้านความสูญเสียและความเสียหายในการประชุม COP ปีนี้ ซึ่งนับเป็นก้าวอย่างแรก แต่ยังคงต้องมีการดำเนินงานต่อไปให้มีการสนับสนุนทุนอย่างเหมาะสม และมีแนวทางด้านสิทธิมนุษยชนในการดำเนินงานด้วย

สถานการณ์ในประเทศไทย

ในเวลาเดียวกัน นโยบายที่ใช้ประกาศใช้โดยรัฐบาลไทย มุ่งตอบสนองภาคเอกชนที่มีส่วนปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุด การดำเนินงานด้านสภาพภูมิอากาศโดยรวมของไทยเพื่อลดการปล่อยคาร์บอน ยังขาดความทะเยอทะยาน ในขณะที่แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า (PDP)^{xvi} ยังคงเปิดโอกาสให้บริษัทพลังงานและอุตสาหกรรมหนัก สามารถผลิตและปล่อย

คาร์บอนต่อไปได้โดยการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล ในเวลาเดียวกัน นโยบายของตลาดคาร์บอนยังคงเปิดโอกาสให้บริษัทเหล่านี้ได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

โดยการอ้างความมั่นคงด้านพลังงาน การลงทุนและธุรกิจข้ามชาติในภูมิภาคแม่น้ำโขงและสาละวิน ได้ทำให้เกิดผลกระทบร้ายแรงด้านนิเวศวิทยาและสิทธิมนุษยชน นักลงทุนจากไทยรวมทั้งรัฐวิสาหกิจ สนับสนุนทุนให้โครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดใหญ่ ทั้งในประเทศและในกัมพูชา เมียนมา และโดยเฉพาะในลาว ซึ่งกำลังกลายเป็น ‘แบตเตอรี่ที่ไม่ยั่งยืนแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้’^{xvii} รวมทั้งแผนการที่จะสร้างเขื่อนทั่วประเทศลาว โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งออกพลังงานมายังประเทศไทยที่เป็นเพื่อนบ้าน แม้ว่าชุมชนคนลาวจะไม่ได้ทำสิ่งใดเพื่อสนับสนุนการลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แต่พวกเขาก็ต้องแบกรับผลกระทบร้ายแรงต่อชีวิต อาชีพ และสิ่งแวดล้อม^{xviii}

รัฐบาลไทยยังคงสนับสนุนให้บริษัทเอกชนเป็นผู้นำในการเสนอขาย หรือจัดทำกลไกคาร์บอนเครดิต เพื่อช่วยเหลือและให้ประโยชน์แก่ตนเอง ยกตัวอย่างเช่น เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2565 คณะรัฐมนตรีไทยเห็นชอบให้บริษัทเอกชนสามารถเช่าที่ดินในป่าสงวนได้ พัฒนาการเช่นนี้เกิดขึ้นหลังรัฐบาลได้ผลักดันเป็นเวลาหลายปีแล้ว เพื่อขับไล่ชนพื้นเมืองและชุมชนที่ต้องพึ่งพาป่า ออกจากที่ดินของตนเองที่อยู่ในเขตป่าสงวนตาม ‘นโยบายทวงคืนผืนป่า’ โดยเฉพาะกรณีของชุมชนกะเหรี่ยงบ้านบางกลอย^{xix} และชาวบ้านซับหวาย^{xx} และในอีกหลายพื้นที่ทั่วประเทศ ที่ถูกดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายป่าสงวนของประเทศไทย พวกเขาถูกขับไล่ออกจากที่ดินของบรรพชน และตกเป็นเป้าการข่มขู่ คุกคาม และความรุนแรงทางกายและใจจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในขณะที่คณะรัฐมนตรีกำลังอยู่ระหว่างการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แต่ร่างกฎหมายดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้มีความสนับสนุนโดยตรงต่อผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ อันเป็นผลมาจากสภาพภูมิอากาศ หรือการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในธรรมาภิบาลด้านสภาพภูมิอากาศ คณะรัฐมนตรีมีแผนการเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาในปีหน้า^{xxi} แม้ที่ผ่านมารัฐบาลจะได้ใช้ร่างกฎหมายนี้เพื่อเป็นเครื่องมือฟอกเขียวให้กับตนเอง รวมทั้งเรื่องคาร์บอนเครดิต^{xxii}

เราเห็นว่า นโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ไม่ว่าจะเป็นการประกาศใช้ในระดับโลกหรือในประเทศไทย ยังมีความจำกัดอยู่เฉพาะเพื่อผลประโยชน์แบบแคบ ๆ ของกลุ่มและองค์กร ที่มีแนวโน้มและได้รับประโยชน์จากทุนนิยมสีเขียว โดยในกระบวนการนี้ มีการเพิกเฉยต่อองค์ความรู้ของชุมชนท้องถิ่น และความเข้าใจที่ลึกซึ้งของพวกเขาต่อวิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศที่ครอบคลุมปัญหาหลากหลายวิกฤต มีการบิดปากพวกเขา และมีการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตของพวกเขา โดยไม่ให้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

อันที่จริงแล้ว ชุมชนของเราต้องเผชิญกับวิกฤตการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับโลกทั้งสามด้าน ปัญหามลพิษ และความสูญเสียด้านความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างไรก็ดี วิกฤตด้านประชาธิปไตยและพื้นที่ภาคพลเมืองที่หดตัวลงในประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาท้าทายในการต่อสู้ของเรา รัฐบาลเอาผิดทางอาญากับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อมที่กล้าหาญ ข่มขู่และคุกคามพวกเขาผ่านการฟ้องคดีปิดปาก (การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ: SLAPP) และไม่อำนวยความสะดวกในกรณีที่พวกเขาตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมร้ายแรงสุด

ข้อเรียกร้องของเรา

ในนามของ ภาควิชาการขับเคลื่อนด้านการเปลี่ยนผ่านที่เป็นธรรม ซึ่งเป็นพันธมิตรหลายภาคส่วนของชุมชนระดับรากหญ้า ภาคประชาสังคม, นักปกป้องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม, ชนเผ่าพื้นเมือง, ผู้หญิง, แรงงานข้ามชาติ, ผู้มีความหลากหลายทางเพศ, พนักงานบริการ, เยาวชน และตัวแทนประชาชนชาวมุสลิมในประเทศไทย เรามีข้อเรียกร้องดังต่อไปนี้ต่อการประชุม COP27 และการประชุม APEC2022 รัฐบาลไทย และภาคเอกชน

ข้อเรียกร้องต่อการประชุม COP27

1. ประกาศให้วิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศเป็นภัยฉุกเฉิน และกำหนดนโยบายให้เป็นเรื่องเร่งด่วนที่สุด กำหนดเป้าหมายอย่างไม่มีเงื่อนไขเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อให้สามารถควบคุมการเพิ่มของอุณหภูมิโลกให้ต่ำกว่า 1.5 องศาเซลเซียส ภายในปี 2573 ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อหลีกเลี่ยงจากเชื้อเพลิงฟอสซิล และเปลี่ยนผ่านไปสู่แนวทางของพลังงานสะอาดและยั่งยืน
2. ประเทศพัฒนาแล้วและบริษัทข้ามชาติ ต้องสนับสนุนการเยียวยาด้านสภาพภูมิอากาศโดยทันที โดยให้ทุน 1 แสนล้านเหรียญตามมติที่สัญญาเมื่อปี 2552^{xxiii} งบประมาณนี้ควรสนับสนุนชุมชนและภาคประชาสังคม เพื่อชดเชยกับความสูญเสียและความเสียหายที่เกิดขึ้นกับพวกเขา และเป็นค่าใช้จ่ายในการปรับตัว โดยไม่ให้มีเงื่อนไขผูกพันกับหน่วยงานของรัฐ กลุ่มบริษัท หรือองค์กรภาคประชาสังคมขนาดใหญ่
3. กำหนดนโยบาย มาตรการ และกลไกสนับสนุนทุนให้กับความสูญเสียและความเสียหายที่เหมาะสมและเป็นองค์รวม โดยมีเป้าหมายเป็นผู้เสียหายและการเตรียมให้กลุ่มเสี่ยงสามารถพัฒนาการปรับตัว เมื่อเกิดเหตุน้ำท่วม พายุ และภัยพิบัติที่เป็นผลมาจากสภาพภูมิอากาศอื่น ๆ เครื่องมือใหม่เหล่านี้ต้องจัดทำขึ้นตามแนวทางที่สอดคล้องกับสิทธิมนุษยชน และยึดมั่นกับหลักการของความโปร่งใส การไม่เลือกปฏิบัติ ความเท่าเทียมโดยสารบัญญัติ และการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง^{xxiv}
4. ทบทวนกลไกคาร์บอนออฟเซต, ความเป็นกลางทางคาร์บอน, ตลาดคาร์บอน และนโยบายคาร์บอนเครดิต ประกันว่ากลไกเหล่านี้จะไม่สนับสนุนให้เกิดการฟอกเขียวของประเทศพัฒนาแล้ว และกลุ่มบริษัท และหากมีการดำเนินงานตามกลไกนี้ ให้มีข้อบทรับประกันว่า จะเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ รวมทั้งปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง และหลักการชี้แจงสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน
5. ให้นำหลักการด้านสิทธิมนุษยชนเข้ามาใช้ในการจัดทำข้อมติระดับพหุภาคี ที่มีการรับรองในการประชุม COP รวมทั้งการยอมรับสิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเองโดยชนเผ่าพื้นเมือง และความยินยอมที่ต้องบอกแจ้งล่วงหน้าและเป็นอิสระในการตัดสินใจ การคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ ข้อบทที่เข้มแข็งเพื่อประกันให้มีการปรึกษาหารืออย่างจริงจังกับประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องทุก

กลุ่ม เกี่ยวกับมาตรการบรรเทาผลกระทบและปรับตัวด้านสภาพภูมิอากาศ และประกันให้ใช้แนวทางสตรีนิยมเชิงทับซ้อน ให้มีความเท่าเทียมในเชิงสาระบัญญัติสำหรับผู้หญิงทุกกลุ่ม และสนับสนุนความเป็นผู้นำของผู้หญิง

ข้อเรียกร้องต่อการประชุม APEC2022

1. ประณามแม่แบบเศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว (BCG) ซึ่งเน้นเฉพาะการเติบโตและผลกำไรของบริษัท โดยไม่คำนึงถึงโลกธรรมชาติ ซึ่งได้กลายเป็นเพียงยุทธวิธีเพื่อพอกพูนผู้ก่อมลพิษและบริษัท ในทางตรงกันข้าม ต้องมีการกระจายอำนาจการดำเนินงานตามแม่แบบเศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว และควรให้ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นเป็นแกนนำ APEC ต้องออกแบบและดำเนินงานตามกลไกเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นผลมาจากวิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศ และกำหนดให้สิทธิมนุษยชนเป็นศูนย์กลาง ในทุกปฏิบัติการด้านสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งการลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปรับตัว และการรับมือกับความสูญเสียและความเสียหาย เพื่อให้เกิดผลในเชิงบวก แม่แบบเศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียวควรสนับสนุนการดำรงชีวิตของเศรษฐกิจระดับรากหญ้า โดยทำให้พวกเขาได้รับประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ แทนที่จะมุ่งตอบสนองผลประโยชน์ของบริษัท และทำลายสิ่งแวดล้อมของพวกเขา
2. ประกันว่า APEC จะเป็นพื้นที่เปิดและมีประชาธิปไตย เพื่อให้ภาคประชาสังคมเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นเป้าหมาย มาเป็นแกนนำในการแก้ปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

ข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลไทย

1. ประกันว่า นโยบายและกรอบกฎหมายระดับประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พลังงาน สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และป่าไม้ รวมทั้งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีเนื้อหาสอดคล้องกับพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศของไทย^{xxv} และตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชนว่าด้วยการไม่เลือกปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง สอดคล้องตามข้อเสนอแนะต่อประเทศไทยในระหว่างกระบวนการทบทวนสิทธิมนุษยชนตามวาระรอบสาม (UPR) ของประเทศไทย ในส่วนของปฏิบัติการด้านสภาพภูมิอากาศ^{xxvi} โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อเสนอแนะจากฟิจิ, ไซปรัส, มัลดีฟส์ และคอซอวาร์กา ประกันการมีส่วนร่วมอย่างเป็นผลในปฏิบัติการด้านสภาพภูมิอากาศของชุมชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้หญิง คุ้มครองบทบาทที่สำคัญของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม และดำเนินการในเชิงรุกเพื่อป้องกันการฟ้องคดีปิดปาก โดยกำหนดเป็นกฎหมายต่อต้านการฟ้องคดีปิดปาก กำหนดให้“กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม” ที่กำลังจัดตั้งขึ้นใหม่ มีบทบาทที่เข้มแข็ง
2. ประกันให้มีการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงานที่เป็นธรรมอย่างรวดเร็ว โดยการเปลี่ยนจากเชื้อเพลิงฟอสซิลเป็นพลังงานหมุนเวียนและพลังงานสะอาด การจัดทำระบบพลังงานที่มีธรรมาภิบาลและความโปร่งใส ทบทวนแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า และระบบการกระจายพลังงาน เพื่อประกันการเข้าถึงได้และการใช้ไฟฟ้าของประชาชน ลดกำลังผลิตส่วนเกินและลดภาระการเงินที่มีต่อประชาชน ยุติการลงทุนในโครงการเชื้อเพลิงฟอสซิลถ่านหิน และก๊าซธรรมชาติใหม่ รวมทั้งการแก้ปัญหาสภาพภูมิอากาศที่หลอกลวง ซึ่งส่งผลกระทบด้านลบต่อ

ประชาชนและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งโครงการเชื่อมไฟฟ้าพลังน้ำทั้งในประเทศและต่างประเทศ ยุติการเดินเครื่องโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อการค้ารังสีและสิ่งแวดล้อม และงดเว้นจากการเปิดโรงไฟฟ้าใหม่ในลักษณะนี้ สนับสนุนโครงการพลังงานหมุนเวียนที่ชุมชนเป็นแกนนำ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชน แทนที่จะเป็นการตอบสนองต่อหน่วยงานธุรกิจ

3. เปลี่ยนผ่านจากเกษตรเชิงเดี่ยวที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มบริษัท ไปเป็นเกษตรเชิงนิเวศภายในปี 2573 ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อย ชนเผ่าพื้นเมือง ชุมชนท้องถิ่น และประชาชนในเขตเมืองให้มีบทบาทในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อนุรักษ์เมล็ดพันธุ์ในท้องถิ่นและที่หลากหลาย และส่งเสริมการปรับตัว ความมั่นคงด้านอาหาร และความหลากหลายทางชีวภาพ
4. สอดคล้องตามข้อสังเกตเชิงสรุปกรณีประเทศไทย ของคณะกรรมการว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ ในทุกรูปแบบ (CERD) ปี 2564 ประกาศใช้กฎหมายเพื่อรับรองความเป็นชนพื้นเมืองของกลุ่มที่จำแนกตนเองว่าเป็นชนพื้นเมือง และประกันให้พวกเขาสามารถใช้สิทธิได้อย่างเต็มที่ ตามปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง ส่งเสริมและคุ้มครองวิถีการเกษตรแบบดั้งเดิมของชนเผ่าพื้นเมือง รวมทั้งการทำไร่หมุนเวียน และรับรองและส่งเสริมบทบาทของพวกเขาในฐานะ 'ผู้พิทักษ์ป่า' และ 'ผู้พิทักษ์ทะเล' ประกันให้มีการขอความยินยอมที่ต้องบอกแจ้งล่วงหน้าและเป็นอิสระในการตัดสินใจก่อนการจัดทำนโยบายและมาตรการด้านกฎหมาย และโครงการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่น
5. ทบทวนนโยบายทวงคืนผืนป่า และประกันว่านโยบายระดับชาติใด ๆ ที่มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าโดยรวม ต้องเคารพต่อสิทธิมนุษยชนของประชาชนที่อาศัยอยู่ หรือดำรงชีพในพื้นที่ดังกล่าว เคารพ คุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิชุมชนในการจัดการป่า ชายฝั่งทะเล และระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ปฏิรูปกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับป่าไม้ เพื่อยอมรับสิทธิในที่ดินของชุมชน และยกเลิกข้อบทใดที่เอื้ออำนวยทางอาญากับชนเผ่าพื้นเมือง และชุมชนที่พึ่งพาป่า และอาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าสงวน ทบทวนมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 5 ตุลาคม 2565 และระเบียบของกรมป่าไม้ และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทั้งนี้เพื่อไม่สนับสนุนกลไกคาร์บอนเครดิต / การฟอกเขียวของภาคเอกชนในการทำโครงการในพื้นที่สาธารณะและป่าชุมชน ให้ความสำคัญกับการเลิกใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลเพื่อบรรลุเป้าหมายการปล่อยคาร์บอน แทนที่จะพึ่งพาโครงการปลูกป่า
6. ยุติการฟอกเขียวโดยการทบทวนนโยบายเกี่ยวกับตลาดคาร์บอน ความเป็นกลางทางคาร์บอน และคาร์บอนเครดิต เนื่องจากนโยบายเหล่านี้มีแต่จะสนับสนุนการฟอกเขียว โดยไม่สามารถลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างจริงจัง ควรมีการปฏิรูปนโยบายความรับผิดชอบร่วมกันในระดับที่แตกต่างกัน (CBDR) เพื่อให้เกิดความหลากหลาย และผลักดันการลดอัตราการปล่อยคาร์บอนของแต่ละบริษัท หากมีเป้าหมายเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือเพื่อบรรเทาความสูญเสียและความเสียหาย รัฐบาลควรกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติเหล่านี้โดยไม่ผูกพันกับคาร์บอนเครดิต หรือเงื่อนไขใด ๆ ที่ส่งผลกระทบด้านลบต่อเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือปล่อยให้บริษัทสามารถสร้างผลกำไรได้จากการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
7. เพิ่มความเข้มแข็งของกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ สำหรับโครงการของรัฐบาล และภาคเอกชน รวมทั้งโครงการพัฒนา อนุรักษ์ หรือโครงการบรรเทาภัยพิบัติใด ๆ หรือโครงการใด ๆ ที่อ้างว่าแก้ปัญหาหรือเชื่อมโยงกับสภาพภูมิอากาศ ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ประกาศใช้กฎหมายที่บังคับให้มีการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชน ที่มีผลผูกพันต่อหน่วยงานธุรกิจทุกแห่ง รวมทั้งรัฐวิสาหกิจเพื่อจำแนก ป้องกัน และบรรเทาผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วจากโครงการของพวกเขา

8. จัดทำความร่วมมือข้ามพรมแดนระหว่างพลเมืองในภูมิภาค รวมทั้งภูมิภาคแม่น้ำโขงหรืออาเซียน เพื่อการเรียนรู้และรณรงค์ด้านนโยบายและปฏิบัติการ เพื่อรับมือและเยียวยาภัยพิบัติ และเพิ่มความสามารถในการปรับตัว
9. จัดทำการพยากรณ์ในอนาคต การออกแบบ และแผนการโดยทันที โดยการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางและจริงจังของประชากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมและปรับตัวให้เข้ากับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะภัยน้ำท่วม ภัยแล้ง พื้นที่ที่มีภัยพิบัติ ผลกระทบต่อสุขภาพ ที่พอกอาศัย ความเปราะบางอย่างต่อเนื่อง ฯลฯ โดยต้องมีการดำเนินงานอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศของไทย รวมทั้งข้อบทในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR)
10. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตเมืองและชนบท ที่เหมาะสมกับยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การวางผังเมือง การขนส่งสาธารณะ ระบบพลังงานหมุนเวียน ระบบความมั่นคงด้านอาหาร พื้นที่เพื่อการพักผ่อน ธรรมชาติ การปรับตัวด้านสภาพภูมิอากาศ การจัดการทรัพยากร การศึกษา ฯลฯ โดยให้จัดทำโครงการเหล่านี้ในระบบสวัสดิการสาธารณะ โดยประชาชนได้รับความคุ้มครองและได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม
11. ลดช่องว่างของความไม่เท่าเทียม และสร้างความยุติธรรมทางเศรษฐกิจ เพศสภาพ สังคมและการเมือง เนื่องจากวิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศไม่ได้เกิดขึ้นในสุญญากาศ แต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของการผูกขาดอำนาจ ทรัพยากร เศรษฐกิจและสังคม กำหนดนิยามของ 'การเปลี่ยนผ่านที่เป็นธรรม' เป็นสิทธิมนุษยชน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วม' ที่ยอมรับบทบาทของชุมชนระดับรากหญ้าในการแสวงหาและดำเนินการตามทางออกเพื่อแก้ไขวิกฤตด้านสภาพภูมิอากาศ และดำเนินการในลักษณะดังกล่าว

ข้อเรียกร้องต่อภาคเอกชน

1. ภาคเอกชนต้องยุติการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และยุติการละเมิดสิ่งแวดล้อม ในทางตรงกันข้าม ภาคเอกชนต้องเคารพสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และปรับการดำเนินงานให้สอดคล้องกับหลักการชี้ว่าแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของไทย และต้องกำหนดกระบวนการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นผล รวมทั้งกลไกรับข้อร้องเรียนสำหรับคนทั่วไปที่ต้องการแสวงหาการเยียวยาจากผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินงานของธุรกิจ
2. ภาคเอกชนที่ดำเนินธุรกิจจนส่งผลให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุดในประเทศ ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนโดยการลดและยุติการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในกระบวนการผลิตและกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ โดยให้ลดลงอย่างน้อย 50% ภายในปี 2573 และลดลง 20% ภายในปี 2593 เมื่อเทียบกับข้อมูลฐานในปี 2563 โดยไม่ต้องพึ่งพาดตลาดคาร์บอน หรือการดูดซับคาร์บอน เพื่อเบี่ยงเบนจากเป้าหมายนี้ และไม่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อสังคมและระบบนิเวศ จัดกิจกรรมระดมทุนเพื่อจัดทำกองทุนให้ความช่วยเหลือ พื้นที่ และการปรับตัวสำหรับผู้เสียหายจากสภาพภูมิอากาศ

แถลงการณ์นี้ไม่เพียงเป็นข้อเรียกร้องต่อหน่วยงานของรัฐและภาคส่วนอื่น ๆ หากยังเป็นคำมั่นต่อปฏิบัติการของเรา เราขอเชิญทุกคนให้เข้ามามีส่วนร่วมในปฏิบัติการนี้ และผลักดันวาระนี้ให้เป็นเป้าหมายร่วมกัน เพื่อรับมือกับภัยอันตรายด้านสภาพภูมิอากาศที่กำลังเกิดขึ้นและไม่อาจแก้ไขได้

ผู้ลงนาม

- i Germanwatch, *CRI: 10 countries most affected from 2000 to 2019*, (25 มกราคม 2564), จาก: <https://www.germanwatch.org/en/19777>
- ii โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ, *The Closing Window: Climate Crisis calls for rapid transformation of societies, Emissions Gap Report 2022*, (27 ตุลาคม 2565), จาก: <https://www.unep.org/resources/emissions-gap-report-2022>
- iii UNFCCC, *Thailand's 2nd Updated Nationally Determined Contribution*, (2 พฤศจิกายน 2565), จาก: <https://unfccc.int/NDCREG>
- iv กระทรวงการต่างประเทศ, ราชอาณาจักรไทย, นายกรัฐมนตรีเข้าร่วมในการประชุมสุดยอดผู้นำโลก ระหว่างการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสมัยที่ 26 (UNFCCC COP26) กรุงกลาสโกว สหราชอาณาจักร, (16 พฤศจิกายน 2564), จาก: <https://www.mfa.go.th/en/content/cop26-glasgow>
- v กระทรวงพลังงาน, *แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย, พ.ศ. 2561 - 2580*, (2561), จาก: <http://www.eppo.go.th/images/POLICY/PDF/PDP2018.pdf>
- vi UN Global Crisis Response Group on Food, Energy and Finance, *Global impact of war in Ukraine: Energy crisis*, (สิงหาคม 2565), จาก: https://unctad.org/system/files/official-document/un-gcrg-ukraine-brief-no-3_en.pdf
- vii องค์การสหประชาชาติ, *Press conference by the Secretary-General and Rebeca Grynspan, Secretary-General of UNCTAD – on the launch of the third brief by the Global Crisis Response Group - on Energy*, (3 สิงหาคม 2565), จาก: <https://www.un.org/sg/en/content/sg/press-encounter/2022-08-03/press-conference-the-secretary-general-and-rebeca-grynspan-secretary-general-of-unctad—the-launch-of-the-third-brief-the-global-crisis-response-group-energy>
- viii António Guterres, โฟสต์ไนทวิตเตอร์, (17 มิถุนายน 2565, 17:48 CET), จาก: <https://twitter.com/antonioguterres/status/1537824388485087234?s=20&t=EQ1IDiTFK8zOEwObFEFEAQ>
- ix IRENA, *Energy Profile: Thailand, Country Indicators and SDGs*, (24 สิงหาคม 2565), จาก: https://www.irena.org/IRENADocuments/Statistical_Profiles/Asia/Thailand_Asia_RE_SP.pdf
- x EnerData, *Thailand's EGAT receives approval for 2 GW of new coal- and gas-fired projects*, (28 กันยายน 2564), จาก: <https://www.enerdata.net/publications/daily-energy-news/thailands-egat-receives-approval-2-gw-new-coal-and-gas-fired-projects.html>; Mongabay Environmental News, *Thailand bets on coal despite long losing streak for communities*, (13 ตุลาคม 2565), จาก: <https://news.mongabay.com/2022/10/thailand-bets-on-coal-despite-long-losing-streak-for-communities/>
- xi มูลนิธิมานุษยะ, *UPR Factsheet: People and Planet over Profit: Thailand's Third Universal Periodic Review Cycle*, (13 กันยายน 2564), จาก: <https://www.manushyafoundation.org/thailand-third-upr-cycle-factsheet-people-and-planet-over-profit>

- xii มูลนิธิมานุษยะ, *#JustTransition: Why we need to Save Nabon community?*, (16 สิงหาคม 2565), จาก: <https://www.manushyafoundation.org/post/why-we-need-to-savenabon>
- xiii Global Witness, *636 fossil fuel lobbyists granted access to COP27*, (10 พฤศจิกายน 2565), จาก: <https://www.globalwitness.org/en/campaigns/fossil-gas/636-fossil-fuel-lobbyists-granted-access-cop27/>
- xiv Germanwatch, *CRI: 10 countries most affected from 2000 to 2019*, (25 มกราคม 2564), จาก: <https://www.germanwatch.org/en/19777>
- xv Reuters, *COP27 negotiators still far apart on strong climate deal*, (16 พฤศจิกายน 2565), จาก: <https://www.reuters.com/business/cop/cop27-climate-talks-get-boost-g20-declaration-2022-11-16/>
- xvi กระทรวงพลังงาน, *แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย, พ.ศ. 2561 - 2580*, (2561), จาก: <http://www.eppo.go.th/images/POLICY/PDF/PDP2018.pdf>
- xvii มูลนิธิมานุษยะ, *News Release: Lao Government and Implicated Companies Must Deliver Justice For Survivors of 2018 Attapeu Dam Collapse*, (26 กรกฎาคม 2565), จาก: <https://www.manushyafoundation.org/laogovernment-and-implicatedcompanies-must-deliver-justice-for-survivors-of-attapeudamcollapse>
- xviii มูลนิธิมานุษยะ, *Follow-Up UN Complaint to seek Justice for the Survivors of the Xe-Pian Xe-Namnoy Dam collapse in Attapeu Province, Laos*, (28 กุมภาพันธ์ 2565), จาก: <https://www.manushyafoundation.org/followup-un-complaint-on-attapeu-xpxn-dam-collapse>; มูลนิธิมานุษยะ, *News Release: Responsible governments and implicated companies must ensure safety and effective access to information of communities living near the Nam Theun 1 dam in Laos*, (23 สิงหาคม 2565), จาก: <https://www.manushyafoundation.org/23-aug-news-release-on-nam-theun-dam-1>
- xix มูลนิธิมานุษยะ, *No to the UNESCO "World Heritage Site"! We need to #SaveBangkloi!*, (6 กันยายน 2564), จาก: <https://www.manushyafoundation.org/post/what-s-wrong-with-world-heritage-savebangkloi>; มูลนิธิมานุษยะ, *Why we need to #SaveBangkloi*, (11 มีนาคม 2564), จาก: <https://www.manushyafoundation.org/post/why-we-need-to-savebangkloi>
- xx มูลนิธิมานุษยะ, *Complaint for Urgent Action for Protection of the 14 Sab Wai Villagers, facing human right violations due to Thailand's false climate solutions*, (4 สิงหาคม 2565), จาก: <https://www.manushyafoundation.org/complaint-for-urgent-action-savesabwaivillagers-from-forced-evictions>; มูลนิธิมานุษยะ, *#SaveSabWaiVillagers from Forced Evictions & Extreme Poverty! The Unfair Criminalization of 14 Villagers under Thailand's "Forest Reclamation Policy"*, (2565), จาก: <https://www.manushyafoundation.org/campaign-savesabwaivillagers>
- xxi Ratchapat Triteeyaputranonta and Joseph Tomkiewicz, *Thailand: Thailand's Draft Climate Change Act*, (31 สิงหาคม 2565), จาก: <https://www.mondaq.com/climate-change/1226252/thailand39s-draft-climate-change-act>
- xxii Bangkok Post, *New climate policy fails to sway critics*, (15 สิงหาคม 2565), จาก: <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/2368690/new-climate-policy-fails-to-sway-critics>

-
- xxiii การประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ, *Decision -/CP.15 (Copenhagen Accord)*, (18 ธันวาคม 2009), จาก: https://unfccc.int/files/meetings/cop_15/application/pdf/cop15_cph_auv.pdf
- xxiv Human Rights & Climate Change Working Group, ESCR-Net, Loss & Damage Collaboration, *What Does a Human Rights-based Approach to Addressing Loss & Damage Look Like? Key Demands for the Outcomes of COP 27 at the Intersection of Loss and Damage and Human Rights*, (2022), จาก: https://uploads-ssl.webflow.com/605869242b20501f9a579e7a/63613b5cfbc10759b1c6e524_L%26DC_A_HUMAN_RIGHTS-BASED_APPROACH_TO_ADDRESSING_LOSS_AND_DAMAGE_EN.pdf
- xxv สำนักงานข้าหลวงใหญ่ด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR), *Ratification Status for Thailand*, จาก: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=172&Lang=EN
- xxvi คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, *Report of the Working Group on the Universal Periodic Review: Thailand*, A/HRC/49/17, (21 ธันวาคม 2564), จาก: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G21/383/31/PDF/G2138331.pdf>